Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля" Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 3 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Пятница 25-го Януара 1895. | ГОДЪ III

ЗЪ ЖИТЯ РУСКИХЪ ЕМІГРАНТОВЪ

Дня 19 Януара сего року надъ Ню-Йорк-омъ лютилась снѣгавиця и вѣтеръ зимный дувъ сильно, гейбы хотѣвъ все позривати догоры ногами. На третой улицѣ уже подъ вечеръ стало пусто и десь-не-десь появляла ся жива особа и щезала въ снѣжной темрявѣ.

Коло одной лятарнѣ стояло двое дѣвчатъ — розмавляючи по руски. Одна була хорошо убрана а друга еще въ краевыхъ лахахъ, и заливали ся слезами.

Тіи рускй дѣвчата здибали ся несподѣвано. Тая що хорошо убрана и уже довгій часъ въ Америцѣ, йшла улицею и здибала другу дѣвчину, котра оперишсь о слупъ лятарнѣ, горенько плакала, и вздихаючи, разъ въ разъ повторала „о Боже мой! о мамо моя"! Русинка спознала русинку.

— Чого плачешь? пытае перша.

— Охъ сестричко! Богъ тебе вѣдь приславъ сюда на мою потѣху. Пострѣвай все розкажу.

— Ну повѣдай!

— Послухай! Приѣхало насъ богато людей зъ нашихъ селъ сюда до Америки. Кто де мавъ якого знаемого, то знакомый прийшовъ и взявъ зъ собою а насъ трохъ дѣвчатъ зъ села Лѣщинъ позаберали жиды въ рожнй стороны мѣста.

За те що мене оденъ жидокъ привѣзъ на возѣ на ту трету проклятую улицю казавъ собѣ заплатити 2 доляры и я заплатила.

Голодна и перемерзла, приѣхала я на дрантивомъ жидовскомъ возѣ на ту третю улицю. Сей часъ одна жидовка взяла мене на службу за 5 доляровъ на мѣсяць. Коли я пристала, тодѣ жидовка казала менѣ оддати все що маю. Я мала завито въ пшаточцѣ краеве зѣля и 11 доляровъ. Жидовка все взяла. Я робила тяженко и только двѣ годины позволила жидовка въ ночи спати а потомъ гнала до роботы, Руки менѣ попухли и счорнѣли за два дни и я не могла бôльше робити а де напи люде бувають — я не знела, Я опомнула ся о мои гроши тыхъ 11. доляровъ а жидовка мене прогнала на улицю и щасте що ты сестро руска мене тутъ подыбала.

Покривджена дѣвчина звеся Анна Войтовичъ зъ села Лѣщинъ. Братя, чи не треба намъ „Народного Дому"?.

ПРИЧТЕЙ СОЛОМОНА ЧТЕНІЕ!

По що ся хвалити якъ не ма чимъ палити?! пошо ся по календарахъ выхваляти коли люде знають якъ кто сидить братіе!

По що зъ теляти вола робити, коли оно ще не може ходити!

Людіе не забувайте и добре памятайте: що власна хвальба смердить и ничого не даетъ!. — Аминь якъ камѣнь.

СПРАВА СОЮЗА.

Дня 15 Януара сего року, ôдбувъ ся поврôчный зъѣздъ управителѣвъ „Народного Руского Союза" въ мѣстѣ Шамокинъ Па. Контрольна комісія знайшла все въ якъ найкраснôмъ порядку и секретаръ „Союза" Всечес. крилошанинъ о. Констанкевичъ заслугуе на похвалу за свою ревность, точность и совѣстность.

Зъ рускихъ священикôвъ патріотôвъ на тôмъ зъѣздѣ явили ся: о. Обушкевичъ зъ Олифанту, о. Полянскій зъ Пѣтербургу, о. Дръ. Грушка зъ Jersey Gity, о. Гуловичъ зъ Фриляндъ о. Молчанинъ зъ Презентъ-Гілль, о. Марцѣякъ изъ Газельтону. о. Хр. Констанковичъ мѣсцевый душпастырь и секретаръ „Союза," д. Талпашъ предсѣдатель „Союза" и д. Глова касіеръ „Союза".

Урядове справоздане въ дѣлахъ „Союза" появить ся въ слѣдуючôмъ числѣ „Свободы".

Днесь лишень заявляемо що, присутнй на тôмъ поврôчнôмъ зъѣздѣ були одушевленй однымъ патріотичнымъ духомъ, одною спасительною гадкою, щирымъ, твердымъ и крѣпкимъ постановленіемъ всѣма силами працювати надъ розвоемъ „Союза" хотяйбы якъ трудно, тяжко приходило боротися зъ обстановою часу и неприхильныхъ людей вятому народному рускому дѣлу. Всѣ присутнй на поврôчнôмъ зъѣздѣ „Союза" переконались наглядно, що „Союзъ" вкорининвъ ся такъ мѣцно и сильно, — якъ мѣцна и сильна есть въ рускôмъ серцю вѣра въ Бога и на его скорую помочь.!

Мѣжъ инчимъ нашй духовнй отцѣ одноголосно и едиными устами заявили постарати ся якъ найскорше, щобъ „Народный Рускій Дôмъ въ Америцѣ" бувъ побудованный и могъ дати певный притулокъ рускимъ емигрантамъ, котрыхъ до теперь такъ немилосердно здирають жидôвскй агенты. Въ той цѣли кождый рускій священникъ любитель руского народа и правдивый отецъ нещасныхъ рускихъ емігрантовъ давъ слово чести, що буде въ церквѣ голосити о „Союзѣ" и збирати жертвы на „Народный Дôмъ."

КОНЕЦЬ СВѢТА.

На дняхъ появила ся въ Берлинѣ одна книжка, що наробила великого розголосу и зацѣкавила не одного. Въ той книзцѣ, написаной через пастора Бакстера ученого богослова, оповѣдаеть ся наколи наступить конець свѣта.

Отже ученый пасторъ повѣдае, що конець свѣта наступить 23 цвѣтня 1908 року Отже ще треба чекати посля бирлиньского пророка 13 лѣтъ нѣмъ буде конець свѣта. Въ роцѣ 1897 буде страшна и велика война; въ роцѣ 1899. появить ся новый Наполеонъ, котрый буде королемъ Греціи и Сиріи въ роцѣ 1904 наступить страшне землитрясеніе а въ роцѣ 1908 дня 12 марта въ четверъ о третой годинѣ по обѣдѣ наступить вознесеніе до неба 144 тысяць избранныхъ. Чи мѣжь тими избраниками буде и самъ пасторъ Бакстеръ, то сего не знати на певно бо и ôнъ самъ не знае. Будь що будь мы таки звертаемо увагу тыхъ нашихъ читателѣвъ що ще за газету не заплатили, щобъ були осторожными и свою належитость сей часъ прислали. Бо если припадково якій дармочитачь попавъ бы число избранныхъ берлинского пророка и того красного четверга о третой годинѣ по обѣдѣ схотѣвъ возносити ся до неба, то мы моглибъ му наробити великого клопоту и трублю!

Судовй Рѣшеня Въ справѣ покривдженыхъ Редакторовъ газетъ въ Америцѣ.

Нѣкого такъ на свѣтѣ не окрадае ся и ошукуеть ся якъ бѣдного редактора газеты. Оденъ читае рôкъ и два а неплатить. другій перечитавши кôль ка чиселъ— кидае въ кутъ газету и бôльше не хоче; третій читавъ хваливъ, а опôсля поѣхавъ до краю не заплативши зъ великого патріотизму анѣ цента. Се була кривда вопіющая до семого неба, до самого Бога. Отже теперь американьскй суды выдали такй рѣшеня въ той справѣ: Кто читавъ газету черезъ цѣлый рôкъ а опôсля не заплативъ и не хоче заплатити, тодѣ редакторъ вносить скаргу до суду того округа, въ котрôмъ перебувае дармочитатель.

Въ судѣ мае такій дармочитатель заплатити не тôлько за газету, але дорогу и кошта понесенй въ дорозѣ редакторомъ. Крôмъ того и всѣ судовй кошта. Сли такій дармочитатель бувъ довженъ редактору 2 дол. то судовою дорогою буде мусѣвъ заплатити 20. до 30 дл. сли нѣ, то пойде до Ивановой хаты, а уже тамъ газета высылати ся не буде.

Запиши си „СВОБОДУ."

ЧИТАЙТЕ ВСѢ!

Слѣдуюче число „Свободы" буде дуже цѣкаве, але тôлько тимъ буде выслана газета котрй уже заплатили.

Будемо помѣщати дуже интересні оповѣданя и для нашого народу вельми хосенні.

Редакція.

НОВИНКИ.

Въ Болгаріи революційный рухъ. Князь Фердинандъ уже явъ глядати за своею багташкою. Незадоволеніе болгарского народу походить съ того, що теперь выявилось же болгарского щирого патріота б. п. Бельчива министра финансовъ, забивъ самъ огидный сатрапа Болгаріи выхованый на нѣмецкихъ курштахъ и нѣмцямъ кланявъ ся забувши же Болгарія рускою ôдкуплена кровою. Болгарске правительство пôслало свою полицію до Ромуніи щобъ знайшла шпака и его припровадила. Дай Боже до шибеницѣ!

ЗОЛОТІИ СЛОВА.

Сли кто про тебе зле говорить, най собѣ говорить але ты жій такъ, щобы ему никто не вѣривъ.

Чиетôсть и порядокъ въ всѣхъ рѣчахъ е то золотый ключь до здоровя и довгого житя.

Не одному тяжко сказати, що ôнъ гадае, бо ôнъ въ загалі нѣчого не гадае.

Завесть — то тѣнь щастя.

ПОДЯКА.

Прилюдно дякую пану Редактору „Вѣстника" за его „открютое письмо" до мене съ тою увагою, щобъ панъ Редакторъ мавъ троха встыду и такъ за богато не ôдкрывавъ ся, бо се противъ публичной скромности.

Гр.

Въ Броклинѣ подчасъ теперѣшного страйку, уже трое люда згинуло.

Страйкуючй тримають ся добре и не тратять надѣи на побѣду ихъ святой справы.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рочна 2.00
До старого краю.........2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимо высилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ВѢСТИ
Зъ нашои Отчины.

Дня 16. сего мѣсяця, вôдбуло ся у Львовѣ перше вѣче рускихъ галицкихъ радикалôвъ на котрôмъ пôсля справоздания тамтешнихъ дневникôвъ явило-ся до 200 осôбъ, переважно селянъ зъ околицъ: Коломыи, Снятина, Тернополя, Самбора, и зъ пôдъ Львова. По залагодженю справъ, котрi були тодѣ на порядку дневнôмъ завязалось на тôмъ вѣчу нове радикальне товариство ,,Поступъ" до котрого вписало ся до 100. членôвъ, а головою его товариства, выбрано д. Павлика.

Панъ Омелiянъ Поповичь, ц. к. инспекторъ Кiцманьского повѣта, зôставъ покликаный розпоряджениемъ ц. к. мiнiстерства просвѣты до службы при ц. к. школьной краевôй Радѣ въ Чернôвцяхъ и поручено ему инспекцiю всѣхъ рускихъ школъ на Буковинѣ.

У Львовѣ померъ рускiй каноникъ мiтратъ о. Мих. Сѣнчалевичь, который бувъ своего часу и рускимъ посломъ до думы державной въ Вѣдни де прославивъ ся тымъ, що за цѣлый часъ свого посольства анѣ разу не забравъ голосу, но все мовчавъ якъ и теперь по смерти мовчить.

ТЕМНОТА СЕРЕДЪ НАРОДА.

На мазурахъ въ селѣ Цыганы въ тарнобжескôмъ повѣтѣ занедужало шестеро людей на тифъ. Господарь замѣсць спровадити лѣкаря, спровадивъ ворожку зъ сусѣдного села, и она кадиломъ зъ горшка заговорювала хоробу, за се казла собѣ заплотити 8. зр. а кромѣ того забрала всякой всячины за 12. зр. У сего господаря впала той ночи корова. Отже ворожка вмовила въ людей, що то черезъ єй зашептуване хороба перейшла зъ людей въ корову. А темнi люде й повѣрили

Уже разъ розказувались мо, якъ въ селѣ Прусю въ равскôмъ повѣтѣ одна жѣнка змовила ся зъ двома жидами, щобы убити ей чоловѣка. Отже въ остатныхъ дняхъ падолиста скôнчивъ ся въ той справѣ карный процесъ передъ судомъ присяжныхъ у Львовѣ. При розправѣ судовой показало ся що жѣнка Парашка ще перше за намовою жида Айзика Ессiґа, хотѣла свого чоловѣка отроити и Ессiґъ въ тôй цѣли куповавъ вiтрiолю вôдъ кôтлярчука жида Тойфа, але тота отруя показала ся за слаба. Тогды жиды збабили Паращиного чоловѣка Ивана Гнапа до корчмы, тамъ убивъ его Пiнкесъ Манъ, глухонѣмый тесть Ессiґа, а вôдтакъ оба жиды выволѣкли трупа на желѣзницю и положили на шины. Зъ разу падало деяке пôдозрѣне такожь на наймита, коханка Парашки, Юрка Несторяка, що и вôнъ бувъ зъ Парашкою въ змовѣ, але опôсля показало ся, щô вôнъ ничого не знавъ о убiйствѣ. Судъ засудивъ Парашку и Ессiґа тай и его тестя на смерть а кôтлярчука на 15 мѣсяцѣвъ тяжкой вязницѣ.

ПОМАГАЙ БОГЪ!

Навѣрно знаемо що у Львовѣ щирi рускi патрiоты постановили заложити ,,рускiй галицкiй политичный клюбъ," котрого задачею буде домагати ся конституцiи для Русинôвъ въ Галичинѣ не лишень на папѣрѣ, але въ дѣйсности и de fakto.

,,Галицкiй рускiй политичный клюбъ" буде старати ся взнести ся понадъ партiи, котрi въ очахъ Клюба суть згубою для Галицкой Руси и дѣлають наше народне житє смердячою калужою въ вѣчномъ застою невыходной путанины бажань и плянôвъ по бôльшой части личныхъ интересôвъ а не загалу.

ВОВКИ.

Вовки появили ся на румуньской границѣ пôдъ Мигаленами и зжерли купця Якова Бляера зъ жѣнкою, котрi йшли на весѣля до не далекого села.

На другiй день зъ двохъ осôбъ найдено тôлько останки костей, подерту одежу и перстенѣ, годинникъ зъ ланцухомъ и брошку.

Новi гроши.

Въ мiнiстерствѣ скарбу у Вѣдни ôдбули ся сими днями нарады, яки гроши и въ якôй скôлькости мають бути выбитi въ 1895 роцѣ.

Отже ухвалено, що въ згаданôмъ роцѣ буде выбитыхъ 100 мiльонôвъ золотыхъ коронъ на рахунокъ державы. 20 мiльонôвъ золотыхъ коронъ на рахунокъ приватныхъ осôбъ (розумѣеть ся жидôвъ). 15 мiльонôвъ срѣбныхъ коронъ на рахунокъ державы, 14, 556. 200. коронъ въ никлевôй монетѣ и одинъ мiльонъ коронъ въ монетѣ бронзовôй.

Крôмъ того будутъ выбивати ся дукаты и таляры Левантiйскi.

Новый способъ

Лѣченя недугъ желудковыхъ вынайшовъ швайцарскiй ученый Рауль Пiнтетъ, що мае лябараторiю въ Берлинѣ. Той способъ называе ся фринг-терагiя. Основуе ся на ужитю дуже низкой температуры на люцке тѣло. Вôнъ робивъ такi досвѣды

Добре нагодованѣхъ псовъ спускавъ въ таку яму, въ котрôй було зимно ôдъ — 65 до 100 степенôвъ. Щобы псы не померзли, завивавъ ихъ грубою фляннелею, отже зимно зъ верха имъ не шкодило але за то, хочь якъ були наѣдженi то сей часъ зголоднѣли якъ ихъ вытягнули зъ ямы. Самъ Пiктетъ терпѣвъ довгi лѣта на такъ звану диепепсiю, то значить, немôгъ майже нѣчого ѣсти. Отже що выпробовавъ на псахъ, зпробувавъ вôдъ такъ на собѣ. Дня 23. Лютого 1894, убравшись добре, казавъ себе спустити въ таку керницю, де бувъ штучный морозъ ажь до 100 степенôвъ, побувъ тамъ десять минутъ и казавъ себе вытягати. Вже въ керници почувъ дѣйстно собачiй голодъ а коли его вытягнули зъѣвъ порядне снѣдане. Таку пробу зробивъ 8 разôвъ, за каждымъ разомъ бувъ по 10 минутъ въ такôмъ морозѣ и вылѣчивъ ся зъ слабости жолудковои.

Въ Австрiи, Италiи такiи впали снѣги, що всяка комунiкацiя на колеяхъ єсть перервана. Въ Медiоланѣ упавъ снѣгъ по першiй по, верхъ.

Непотрѣбна гречнôсть.

Купивъ Иванъ Матвѣєви
Кватирку горѣвки,
Таки тои чоповои
Чи не шабасôвки.
Выпивъ Матвѣй тай крехоче
Каже: ,,жиде Юдко
Дай но ще намъ по кватирцѣ
Шабасôвки хутко
Бо то гречнôсть вымагае
Кумови вôддати.
И почали по кватирцѣ
Шумѣвку спивати.
Нѣ той сего нѣ сей того
Не мôгъ перемогчи
Оба пили все зъ гречности
До темнои ночи.
Якъ до дому повертали
Кожухи змочили,
По болотѣ все падали
Бо зъ гречности пили.
Ой та гречнôсть не одного
Вывела изъ хлѣба,
Зъ господаря перевела
На жебрака дѣда.
Отъ кумъ Иванъ Матвѣєва
Скарживъ ся вже рано:
,,Нудить мене и голова
Болить щось погано".
Матвѣй каже: ,,И мене щось
Коло серця нудить,
А все прото, що чоловѣкъ
Черезъ гречнôсть блудить".

Д. Третякъ.

ЗАБАВНЕ.

Чоловѣколюбецъ.

Робôтникъ: ,, Прошу пана ледовня уже повна а ще зôстало ся кôлька фѣръ леду на подвѣрю и незнатя що съ нимъ зробити"?

Властитель бровару: ,,роздай бѣднымъ людямъ, бо днесь тяжкi часы"!

Въ судѣ.

— Судiя до обжалованого: неможу поняти якъ вы можете ще и тутъ смѣяти ся, наколи васъ ось оскаржують о шахрайство и злодѣйство."

— Обжалованый: ,,я зъ того смѣю ся же собѣ пригадавъ що межи мною а вами мала рôжниця, котра полягае на тôмъ, що мене вже злапали а васъ ще нѣ"!..

ПIЯЦКЕ ПОКАЯНIЄ!

Пôйшовъ Иванъ на ôдпустъ
Хтѣвъ высповѣдатись
Але дуже глôтно було,
Вôнъ не мôгъ допхатись...
Зажуривъ ся бѣдачиско:
Що менѣ почати?
Пойду – каже – до шинквасу
Троха одпочати.
Сѣвъ за столомъ та мѣркуе:
Що робити маю?
Пощо менѣ сповѣдатись
Я ще не вмираю!.
Давай жиде оковиты!
Що кому до того?! —
Знайшли его на другiй день
Въ ровѣ не живого.

ПОДЯКА.

Г. Теодоръ Цѣслякъ зъ Jersey City радный и касiєръ Джерзисiтской церкви, спровадивъ зô Львова одъ д. Дымета хорошiи шлюбнiй вѣнцѣ за суму 60 коронъ а. в. Спаси-Богъ.

АМЕРИКАНЬСКИ ВѢДОМОСТИ.

Въ Броклинѣ заштрайковали всѣ кондуктора ôдъ електричныхъ каръ. Теперь по цѣлôмъ мѣстѣ анѣ одной електричной кари не увидишь. Мѣжь страйкуючими а полiсманами прiйшло було до кервавой борьбы. Богато каръ поломано, шины поперевертано. Страйкеры грозять; на помôчь полiцiи покликано войско.

Cincinati 20 Янв. зъ ôдтамъ доносять о великой катастрофѣ, яка мала мѣсце на рѣцѣ Огайiо.

Пароходъ ,,State of Wisconsin" затопивъ ся и 40. пасажирôвъ згинуло.

Минувшого року въ кôлькохъ мѣсяцяхъ выѣхало зъ Америки до Европы сто тысячь робôтникôвъ задля браку працѣ.

Велика радôсть для сальонистôвъ мѣста New-York зъ той причины же буде вôльно продавати пиво въ недѣлю. Маюръ мѣста єсть за тымъ.

Женщина все причиною.

Въ мѣстѣ Парасъ въ Мексику дня 10 Янв. с. р. вôдбувъ ся поединокъ мѣжь двома римско-католицкими священниками. о. Брiонесъ згинувъ въ поединку, а о. Флорiя зôставъ смертельно раненый. Причина поединку була одна женьщина, до котрой оба духовнi отцѣ були залюбленi по уха.

Поединокъ на сокиры.

Се дѣялось въ New-Yorku. Нѣкiй Фарель и Крофтъ посваривши ся мѣжь собою, выдали собѣ поединокъ бити ся сокирами.

Конецъ празника бувъ такiй Фаррель лежить у шпиталю зъ розсѣченою головою на смертелной постели, а Крофтъ зъ одтятымъ ухомъ пôдъ белемъ на пять тысяцъ дл.

New-York. Майже цѣла залога войскова дôстала наказъ бути на поготовѣ до борбы зъ страйкерами въ Броклинѣ. Въ Вiлямсбургу прiйшло до першого атаку мѣжь войскомъ а штрайкерами. Вояки зъ голыми багнетами кидались мѣжь страйкерôвъ, котри сыпали каменями якъ градъ.

Страшна експльозiя.

Butte, Ind. 16 Ян. Недалеко Montana R. R. була така буда въ котрôй було зложено 20 тонôвъ пороху.

Наразъ нôчною порою выбухае зъ страшнымъ гукомъ несе смерть и нищеня. Сорокъ осôбъ забитыхъ а сто раненыхъ.

ПРИСЫЛАЙТЕ ПРЕДПЛАТУ за ,,СВОБОДУ".

ОСЬ КУДЫ МЫ ПОЙДЕМО НЕБОГО...

(Сцена зъ житя.)

Вôнъ сѣвъ конець стола ажуреный и схиливъ на руку важку голову та зъ думками бьючись осоружными, неначе хорый, болесно стогнавъ.

А противъ него пôдъ печею на лавочцѣ сидѣла жѣнка молода и дитину грудью кормила, надѣю, помôчь на лѣта старiи. Обоє сидѣли въ тихôмъ мовчаню, на дворѣ зимный вѣтеръ шумѣвъ стару стрѣху деръ, а въ хатинѣ, десь пôдъ припѣчкомъ сверщокъ заливавъ ся, цвѣрѣнькотѣвъ...

— Гей жѣнко, мила моя подруго! — промовивъ зъ годомъ чоловѣкъ, — не такъ давно, якъ мы побрали ся мабуть вôдъ того часу минуло ледви чотыри роки. Та ось, твоя краса вже зôвяла, мовъ на морозѣ пишный цвѣтъ: пожовкли личка твои румяни, поблѣдли коралевй уста, въ очахъ погасъ давный огонь и твоя веселôсть десь подѣла ся, а зъ веселостію и давна охота до спѣванокъ мовь зъ водою уплыла.. Мôй Боже! що зъ тобе стало ся? Зъ давной дужои и здоровои зъ невсипучои щебетухи остала ся лише снасть, лишь тѣнь... Дивлюсь на тобе, якъ ты, неначе сонна, снуешь ся по хатѣ, якъ ты тяжко вздыхаешь та нишкомъ проковтуешь гôрки сльозы — и тяжкій бôль гризе мене за серце, роздирае грудь, а чорнй думы, мовь гайвороня, тиснуть ся до головы. Тогдѣ хотѣвъ бы я, щобъ земля пôдо мною розступила ся, тогдѣ хотѣвъ бы я зъ тои батькôвской хатины летѣти геть у свѣтъ за-очи, бо и свѣтъ менѣ не милый и житье менѣ не любе, коли дивлюсь на смутокъ твôй, на твою журбу журливу, що тебе все бôльше и бôльше пôдкошуе и зъ нôгъ валить.

Замовкъ на хвилю и неначе прислуховавъ ся, якъ на дворѣ вѣтеръ шумѣвъ, якъ въ хатинѣ пôдъ припѣчкомъ цвѣркотавъ сверещокъ. Вôдтакъ похитавъ головою и говоривъ дальше.

— Гей знаю я причиноньку чому ты такъ оплошѣла наче пташка пострѣлена... Мабуть се клопоты щоденй мабуть се недостатки впертй, мабуть се злиднѣ лютй. Та я не виненъ тому, Господь Богъ видить, що не виненъ. Бажавъ я колись ще парубкомъ зготовити тобѣ райске житье, бажавъ впровадити до сей батькôвской хатки мовъ ту князѣвну и трудитись цѣлый вѣкъ для тебе и пантрувати, щобъ ты щебетаньемъ своимъ и спѣвомъ веселила ту старенъку, батькôвску хатину, щобъ ты туть процвѣтала мовъ та рожа-цвѣтъ, щобъ я дивлячись на твою красу все набиравъ новои силы до працѣ.. Я сподѣвавъ ся, що наше, хоч и невеличкее хозяйствечко, та выстане для насъ на прожитокъ, я намѣрявъ ще працею де-що прибдати, заощадити и побôльшити те хозяйствечко.

Та склало ся не такъ якъ ждало ся! Вже въ першôмъ роцѣ выступила вода зъ рѣки и розлилась повѣню по лугахъ, по люцкихъ поляхъ, и всьо забрала зъ собою и понесла люцку працю въ свѣтъ, Богъ зна' куды... И сплеснули въ долонѣ бѣднй хлѣборобы и вмыли ся слезами на видъ тои страшной руины.. Та добре ще, якъ въ кого бувъ у скринѣ зайвый грôшь, той собѣ якось порадивъ.

Но кто живъ лишь надѣю на живо, той пропавъ, той пôрнувъ у безвыхôдный залусъ. До тыхъ и мы належали... Гей гей! та що и згадовати про той незабутнiй тяженькій рôкъ, що наступивъ опôсля!..

Ану-жь бѣжи до жида-лихвара зичь на насѣня, а ѣсти хочь ся також — зичь и на прожитокъ! А лихваръ правда грощи дає, але и рахуе проценты страшнй мовь нетры.. Та най тамъ! Чоловѣкъ надѣю має у грудяхъ що може другій рôкъ покаже ся лучшій, може Господь допоможе вылѣзти зъ довгôвъ и розжити ся якось по люцки... А тымчасомъ чекай, терпи, не доѣджь, не допий, зароблий, гаруй якъ тый вôлъ у плузѣ.. Дарма надѣя! На другій рôкъ повторилась та сама історія: зновъ пôйшла зъ водою наша праця.. Розпука и горе! Хочь сѣдай та плачь, хочь лѣзь живцемъ у яму. Нужда, голодъ, а туть лихварь тисне: Давай грощи! — „Та де я возьму тобѣ грощей? Душу ти дамъ не грошѣ!“ Я не хочу твоей душѣ, давай менѣ грунтъ поле.. ось що менѣ давай! — „Та вôдсахнись! бери собѣ хочь поле, бо я и такъ не маю зъ него жадного хôсна!

И пôшла половина хозяйствечка менѣ зъ рукъ, пôйшла, пропала навѣть не шелепнула.. А туть знову ѣсти хочи треба, и ѣсти треба хочь чорный хлѣбъ, хочь голый борщъ.. Та не дамъ я своей батькôвскôи земли занапащувати, дармо продавати. Буду голодомъ морити ся, не досыпляти, а по заробкахъ ходити му, людей о працю просити-му, чей удасть ся пережити ще той рôкъ... Ты сама такъ порадила и мы обое такъ робили — и пережили.. Гôрке то було житя, бодай про него и не згадувати! Вôдтакъ рѣка вже, правда не выляла люде збирали зъ поля свою працю и мы збирали.. Та що-жь? Лѣта пôйшли слотливй, мокрй, неурожайнй, а зъ засѣву не вертало ся навѣть насѣння. И жий туть чоловѣче! За той часъ мы збѣднѣли, цѣлькомъ пôдупали... Бо и якъ туть не бѣднѣти? Тажь прецѣнь ѣсти живой людинѣ хочеть ся, тажь треба задягнутись и обути ся! А тутъ зъ ни вôтки помôчь не прихидить, а тутъ кричать давай, плати, податокъ! не пытають ся що въ порожной скринцѣ нема ни шелюга; доробили мы ся за той часъ! бодай нѣкому такъ не було. Одинъ скарбъ, тй сивй волики, я вже продавъ давно, лучшу одежу позаставлювавъ, плоты всѣ повыпалювавъ, а теперъ хочь гинь, нема за що рукъ зачепити.. А туть треба и дровець, и хлѣба, и молока дитинѣ.. Ахъ! ахъ! Мôй Боже! менѣ въ очахъ чорнѣе, въ головѣ шумить, свѣтъ ходить ходоромъ.,

Ось, моя подруженько, причина твого смутку, твого горя: то напй злиднѣ, невôдрадная година.

По тыхъ словахъ вôнъ назадъ опуствивъ на руки голову втомлену и хитавъ нею то въ одну то въ другу сторону и стогнавъ мовъ хорый.

А жѣнка? Она положила спячу дитину до колыски и накрыла ей якимсь лахманьцемъ. Она поглянула на чоловѣка своими великими, гарными, сивыми очима, хотѣла промовити до него, потѣшити его, та слово застрягло ѣй въ горлѣ: Она вже не разъ его потѣшала, додавала ему вôдвагы и розбивала ту страшну грыжу, що и ей точила, мовь той червъ. Но она ще нѣколи не видѣла его такъ розжаленнымъ такъ безнадѣйнымъ, и такъ якось страшнымъ въ тôмъ своимъ розжаленю, якъ нинѣ — и якась неописана туга стиснула ѣй за серце и замкнула мову. Она оперла ся плечима о пѣчь и такъ сидѣла, вплиливши очи въ свого чоловѣка. По хвили стали ѣй приходити до головы якись думки и зъ тыхъ невыразныхъ думокъ выробила ся та згадка (и якъ часто она приходила, та згадка!), якъ то колись, ще нетакъ давно, оби були обое такй щасливй, такй веселй... ахъ, чому се щастє лишь такъ коротко тревало? Она згадала, якъ то они не давно побрали ся, якъ ишли до шлюбу. Вôнъ молодый, здоровый, мовъ явôръ, гарный парубокъ зъ румянымъ лицемъ, зъ пôдкрученымъ вусомъ, зъ чорными кучерями зъ квѣткою на грудяхъ, зъ хусткою за поясомъ въ скрипучихъ чоботахъ, а она вбрана мовь та пава, у цвѣтахъ, у биндахъ гнучка якъ тополя стояла побôчь него въ притворѣ церковнôмъ. Якъ они потôмъ ступали въ здовжъ церкви вôдъ порога ажъ геть до горы: вôнъ гордо мовъ той князь, она пышна якъ княгиня. Якъ люде на нихъ зглядали ся, якъ по всѣй церкви розходивъ ся тихій шепôтъ: Ахъ, якй они обое краснй! ахъ, що за гарна пара!. Якй они потôмъ були щасливй, якъ они обое любили ся и кôлько обѣцювали собѣ добра, кôлько щастя въ тôмъ житю!. А теперь що? що зъ ней стало ся? Ахъ она се добре знає А зъ ей чоловѣка? Боже!. Хто бы его вôдъ того часу не видѣвъ, певно не пôзнавъ бы. Лице змарнѣло. почорнѣло дуже, очи въ лобъ позападались, краснй кучерѣ покудѣльчились, зъ нихъ сивй волоски такъ и прозирають. И вôнъ бувъ веселый, тай у него веселôсть пропала. И хтожъ тому виненъ? Певно, що нѣ вôнъ, нѣ она; они-жь обое, якъ любили ся, такъ и люблять ся, одно другому злого слова николи не скаже. Хтожь виненъ? Злиднѣ бинні, клопоты, журбы, невгомонна праця, тая нужденна праця, що имъ навѣть на хлѣбъ не выстарчае. И бѣдной жѣнцѣ пустили ся зъ очей слезы и она стала трястись на цѣлôмъ тѣлѣ и хлипати мовъ мала дитина.

Та чоловѣкъ потѣшивъ ей. Вôнъ вставъ, зблизивъ ся до ней повагомъ, сѣвъ коло ней на лавцѣ, одною рукою взявъ ей за шию, другою пригорнувъ до себе.

Ты плачешь? — сказавъ вôнъ нѣжнымъ голосомъ — На плачь голубко! май надѣю на лучше, чекай, а невдовзѣ и въ наше вѣконце засвѣтить сонѣчко. Послухай, що я тобѣ скажу.

Уже намъ дома просвѣту мабуть невидати, але є, кажуть, десь край Америка за высокими горами, за широкими морями, а до того краю до той Америки стягають ся зô всѣхъ сторôнъ бѣднй люде; бездомнии нетяги. беззмелъніи халупники, пôдъупавшй господарѣ, загаломъ всѣ, кто лише чуе силу въ рукахъ до роботы... А прійдешь тамъ, до того краю, такъ заразъ дадуть тобѣ землѣ доброй. врожайной, кôлько самъ захочешь. Бери будуй ся, господарь на щастя на здоровля, та ще й податку не возмуть вôдъ тебе.

Ось куды мы пойдемо, небого!.. Я вже давно нонусь зъ тою гадкою, вже вôдъ давна раджу ся зъ товаришами, та все ще жаль менѣ тоѣ старенькои хатины..

Та що тамъ жаль? жаль не нагодуе! Отъ возьму, продамъ цѣле хозяйствечко, а якъ трѣснуть леды, тогдѣ гайда въ дорогу, въ свѣтъ широкій, за лучшою долею, за веселѣйшимъ щастьемъ.. Що жь? чи добре, моя подруженько? Ты мовчишь? О, розвесели свое миле личко, покрѣпись надѣею..

И они такъ сидѣли обое пôдъ печею на лавцѣ въ обѣймахъ въ нихомъ мовчаню. Въ свѣтличцѣ чимъ разъ бôльше темнѣло, на дворѣ вѣтеръ шумѣвъ, на хатѣ стрѣху деръ, а пôдъ припѣчкомъ якось глумливо цвѣркотѣвъ сверцюкъ..

Т. Ветлина.

ПОЛІТИКА.

Одинъ нѣмецкій астрономъ предповѣвъ, що сей рôкъ буде повный всякого нещастя для люцкости. Будуть вôйны, холера, землетрясенія, революціи, наводненіе здаеть ся що уже иншого лиха и не ма, котрогобъ сей рôкъ не принѣсъ. И справдѣ на те и заносить ся.

Републиканьска Франція майже зо всѣхъ сторôнъ пôдмѣнована анархистами и що дня сподѣють ся выбуху и задолоченя партійного. Дотеперѣшный президентъ французской републики, П. Казиміръ-Perier знаючи на якôмъ стôльци сидить, подяковавъ за президенство а на его мѣсце выбрало народне вѣче Фавра яко президента могучой но не певной французской Републики Партія, котра хоче знову видѣти короля французского на тронѣ, вельми розвенула свою агитаторску дѣятельность въ своимъ напрямку. Слиѳъ днесь въ Франціи выбухла революція, то собѣ було не диво.

Въ Нѣмеччинѣ партія соціялистична ставить свою политичну програму обôкъ правительственной и то смѣло и завзято Молодый цѣсарь Вильгельмъ прохае о пораду старого Бисмарка щобъ спасти Vaterland ôдъ социялистичного змѣя.

Въ Росіи говорять теперь о вôйнѣ зъ Туркомъ. Причина булаѣ така.

Турецке войско вырѣзало около 15 тысячь невинныхъ и без-оруженныхъ Ормѣянъ. Ормѣяны внесли протестъ до европейскихъ державъ за свою кривду.

Англія сей часъ хотѣла взяти опѣку надъ нещасными, але Росія заказал ей и прочимъ мѣшати ся до того дѣла, позаякъ она зумѣе навчити турка и вынагородити Ормѣянъ. Се начить, що Росія пôйде вôйною на турка - знищить спорохнѣлый гаремъ султанôвъ разъ на всегда, а Арменію возме собѣ.

Въ Австріи Чехи и поляки потѣшають ся надѣею що настануть для нихъ лучшй часы съ тои причины що мадярска нація хилить ся до свого упадку, а на ей мѣсце мусить Австрія завязати дружество зъ славянскими народностями сли хоче дыхати.

Японцики бють ся дальше. Хины побитй на глумъ Поляки сподѣють ся мати короля. Угорщина уже вся жидовска либеральна.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнiи а именно:

Евангелiе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрицiи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковiи, мосяжнiи, и циновiи. Всякiи книги церковнii, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрiляндъ Па, Мiннеаполисъ Мiнн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковнiи вещи и кажуть собѣ за лихiй товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшенiе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнiйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати ôтъ людей, котри не мають изображенiя о церковныхъ вещахъ. При замовленiяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленiе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвердженiе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу"
Цѣнники можно получити въ Редакцiи „Свободы"

Зостаю съ почтенiемъ
Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касiера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКIЙ РУСКIЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГIЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патрiоты. Есть се найлучше заосмотреный зо всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнi товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патрiотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашi газдынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускiй
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧIЙ
— въ —
Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнi конѣ до звозу матерiялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. i.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Руской Церкви.

ДОКТОРЪ
H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братамъ Руснинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удаватися до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ
Недалеко лiгайского дiпа въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свой добре заосмотреный

ГОТЕЛЬ.

Пиво, **горѣвка, ликеры** и цигары **найлучшого сорта.**
Таный **и выгодный нôчлегъ**
Снѣдане, **обѣдъ и вечера** все свѣже, **смачне и дешеве.**
Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)
415 Shamokin Str,
въ ШАМОКIНѢ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю своѝ богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краяновъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ
108 Morris Street въ
JERSEY CITU N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ землякôвъ
ЮСТIЯНЪ КРИНИЦКIЙ.

D OLDENBURG
ПРЕДПРIЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

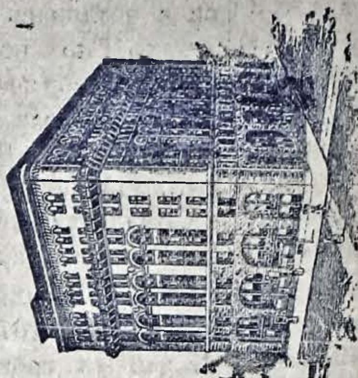
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скаржився що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ и не забывайте на

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого єдвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матерiи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗIЙ ТАЛПАШЪ
РУСКIЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧIЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебанiи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

***

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

***

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напои.

Хорошa сaля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бiзнесѣ
Заробляти
Мусить въ „Свободѣ"
Свой анонсъ дати.
Чи ты швецъ
Чи кравецъ,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ,
Чи погребальникъ
Чи ликаръ
Чи трумняръ
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ „Свободѣ" возвеличити.
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твой товаръ куповали
И бѣзнесъ твой поправляли.
Тодѣ будешь мати гроши:
Будешь патрiотъ хороший,
Будешь „Свободу спомагати
Руску справу пôдперати
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Даниило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!.

Молись, трудись, вверовись, учись, до „Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерiю не грайте, только грошъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому" ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!...... Буде зъ васъ